

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.III.381/2019/7.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Kónya István, a tanács elnöke
Dr. Bartkó Levente, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2019. október 17.

Az ügy tárgya: garázdaság vétsége

Terhelt(ek): terhelt

Első fok: Hatvani Járásbíróság, 5.B.114/2016/12., ítélet, tárgyalás,
2017. január 26.

Másodfok: Egri Törvényszék, 4.Bf.281/2017/5., végzés, nyilvános ülés,
2018. szeptember 21.

Az indítvány előterjesztője: Heves Megyei Főügyészség

Az indítvány iránya: a terhelt terhére

Rendelkező rész

A Kúria a garázdaság vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Heves Megyei Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Hatvani Járásbíróság 5.B.114/2016/12. számú ítéletét, illetve az Egri Törvényszék 4.Bf.281/2017/5. számú végzését hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 15.000 (tizenötezer) forint bünygyi költséget az állam viseli.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A terheltet a Hatvani Járásbíróság a 2017. január 26. napján kihirdetett 5.B.114/2016/12. számú ítéletével az ellene garázdaság vétsége [Btk. 339. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette.
- [2] Az Egri Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2018. szeptember 21. napján meghozott 4.Bf.281/2017/5. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [3] A jogerős tényállás szerint „a terhelt 2016. január 29. napján 17 óra 30 perc körüli időben az élettársával azzal a céllal jelent meg egy pláza előtti területen, hogy az élettársa 6 éves fiát láthatásra átadják a gyermek édesapjának. Az édesapa a gyermek átadására jelenlegi élettársával jelent meg. A terhelt a gyermeknek a búcsúzaskor pusztát adott, mely az édesapa élettársa szerint a gyermek szájára történt, melyet a terheltnek szóvá tett és ennek nyomán a terhelt és az édesapa élettársa között szóváltás alakult ki, melynek során az édesapa élettársa a terheltet pedofilnak nevezte, illetve felszólították, hogy ilyen ne forduljon elő. Ennek során a terhelt szitkozódva az édesapa élettársának irányába indult, melyet az édesapa úgy ítélt meg, hogy a terhelt élettársával szemben támadólag kíván fellépni és őt egy alkalommal meglökte. Ezt követően a terhelt az édesapát egy ízben az arcán ököllel megütötte, amit a sértett viszonzott és ezt követően a terhelt földre került. Onnan felállva a terhelt ismét a sértett felé indult, irányába ütött és rúgott, azonban a sértett ezek elől kitért.
- [4] A sértettnek sérülése nem keletkezett, magánindítványt az őt ért bántalmazás miatt nem terjesztett elő.”.

II.

- [5] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Heves Megyei Főügyészség B.162/2019/1-I. szám alatt nyújtott be felülvizsgálati indítványt a terhelt terhére a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontjára hivatkozva, a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével történő felmentés miatt.
- [6] A Legfőbb Ügyészség BF.379/2019/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt fenntartotta.
- [7] Kifejtette, hogy az ügyben a vádirati és az ítéleti tényállás lényegében egyező, a terhelt felmentését eredményező eltérés a cselekmény kihívó közösségellenességének értékelése kapcsán merült fel. Az ügyészi álláspont szerint az irányadó tényállás alapján a garázdaság bűncselekményének valamennyi törvényi tényállási eleme megállapítható. Eszerint a terhelt forgalmas helyen, a délutáni órákban, időben elhúzódóan tanúsított erőszakos magatartást, ami nyíltan és egyértelműen ellenkezik a társadalmi együttélés szabályaival. A terhelt agresszív magatartása túllépett a kölcsönös vitatkozáson, jól észlelhetővé vált a külvilágban, e cselekmény a közösség érdekeivel való nyílt, durva szembefordulás. A bíróságok által hivatkozott jogesetek ehhez képest az elkövetés helyszínét, az erőszakos magatartás időbeliségét tekintve eltértek a jelen tényállásban megállapítottaktól.
- [8] Erre tekintettel indítványozta, hogy a Kúria a Be. 663. § (1) bekezdés a) pontja alapján a megtámadott határozatot helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.

III.

- [9] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen bírálta el.
- [10] A felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [11] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szemben jogi - nem ténybeli - okból terjeszthető elő. A Be. 648. §-a szerint felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye és kizárólag a Be. 648. § a)-c) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [12] A felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Felülvizsgálati eljárásban a Be. 659. § (1) bekezdése alapján a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány

elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

- [13] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [14] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, amennyiben a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével mentette fel a terheltet.
- [15] A Be. 651. § (1) bekezdése szerint a terhelt terhére az ügyészség terjeszthet elő felülvizsgálati indítványt, melyet a 652. § (3) bekezdése alapján a jogerős ügydöntő határozat közlésétől számított hat hónapon belül lehet előterjeszteni. Az ügyészi indítvány határidőben előterjesztett.
- [16] Az indítvány szerint a felülvizsgálatban irányadó jogerős tényállás alapján a garázdaság vétségének törvényi tényállási elemei maradéktalanul megvalósultak, ekként a terhelt bűncselekmény (törvényi tényállási elem) hiányában történő felmentése téves.
- [17] A Btk. 339. § (1) bekezdése szerint a garázdaság vétségét az követi el, aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen (és súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg).
- [18] A bűncselekmény egyes tényállási elemei - a bűncselekmény megvalósulásának konjunktív feltételei - a kihívó közösségellenesség, az erőszakos elkövetés és a mások megbotránkoztatására, riadalom keltésére való alkalmasság.
- [19] Jelen ügyben az első- és a másodfokú bíróság egyezően állapította meg, hogy a terhelt erőszakos magatartást tanúsított, amikor a sértettet megütötte, továbbá ez a magatartás alkalmas volt arra, hogy az azt észlelőkben megbotránkozást, riadalmat keltsen.
- [20] A kihívó közösségellenesség kapcsán helytállóan hivatkoztak a bírói gyakorlat által kialakított szempontokra, az ennek kapcsán figyelembe vehető eseti döntésekre.
- [21] Ezen törvényi tényállási elem hiányát azonban alapvetően olyan körülményekre hivatkozva állapította meg a bíróság, amelyek ténylegesen büntethetőséget kizáró okként értékelendők.
- [22] Ehhez képest a következőkre mutat rá a Kúria:
- [23] Kihívóan közösségellenes a társadalmi együttélési szabályokkal nyíltan szembe helyezkedő provokatív, kötekedő, öntörvényű magatartás, amellyel az elkövető a közösségi együttélési szabályok leplezetlen, gátlástalan, nyílt semmibe vételét fejezi ki. A kihívó közösségellenesség nem azonos a minden bűncselekményben felismerhető társadalomra veszélyességgel. A garázdaság elkövetője ekként tudatában van annak, hogy kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartása sérti, illetve sértheti a köznyugalmat, a közrendet és a cselekményt a közösségi érdek semmibe vételével hajtja végre.
- [24] A garázdaság bűncselekménye és a garázda jellegű magatartások elhatárolásánál elengedhetetlen a kihívó közösségellenesség fogalmának megfelelő, az elkövetés körülményeit, térbeli és időbeli meghatározottságát maradéktalanul figyelembe vevő értelmezése.
- [25] Ekként tényállásszerű (azaz kihívóan közösségellenes is) azon időben elhúzódó erőszakos elkövetői magatartás, amelyet kifejezetten forgalmas helyen, pláza előtt, munkaidő után, a délutáni órákban tanúsítanak, függetlenül attól, hogy a cselekmény személyes motivációból fakad. A bíróságok által hivatkozott jogesetek ettől eltérőek, részben helyszínüket, részben időbeliségüket tekintve.
- [26] Ellenben mindazon további körülmények alapján, amelyekre a bíróságok az irányadó jogerős tényállásban megállapítottak szerint hivatkoztak, a terhelt sem a verbális, sem a tettleges konfliktusnak nem volt kezdeményezője, magatartása kihívásnak, provokációnak sem tekinthető.
- [27] A Btk. 22. § (1) bekezdése szerint nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges.
- [28] Ekként a gyermek láthatásra történő átadása körüli vita során (melyet szintén nem a terhelt kezdeményezett) becsületsértő kifejezéssel illetett és ezen felháborodott terheltet ezután tetteleg támadó (meglökő) sértettel szembeni magatartása (öklütés) védelmi cselekmény.

- [29] Nem fosztja meg a jogos védelmi helyzettől a terheltet az a körülmény, hogy a sértett azért támadta őt, mert a terhelt fellépését támadónak vélte.
- [30] E sértetti (vélt jogos védelmi) cselekmény a terhelti oldalról nézve ténylegesen előzmény nélküli, következésképpen a sértett tettlegessége számára jogtalan támadás, mely ellen a védekezés, az elhárító magatartás jogos. Az ezt követő ütésváltás a cselekmény egységes megítélésén nem változtat.
- [31] Az a cselekmény, amelyet a védekező a jogtalan támadás elhárítása érdekében kifejt - s az megvalósíthatja a Különös Rész valamely törvényi tényállását - nélkülözi a társadalomra veszélyességet, ezáltal bűncselekményt nem valósít meg (4/2013. BJE határozat).
- [32] Mindezek alapján a felmentő rendelkezés helytálló, csupán annak jogcíme eltérő figyelemmel a Btk. 15. § e) pontjára, valamint a 22. § (1) bekezdésére, mely szerint az elkövető büntetendőségét kizárja a jogos védelem. A másodfokú felülbírálat során már hatályos Be. 566. § (1) bekezdés d) pontja szerint a bíróság a vádlottat a vád alól felmenti, ha a cselekmény büntetendőségét kizáró ok állapítható meg.
- [33] Fentiekre tekintettel a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályában fenntartotta, a bünygyi költség viseléséről pedig a Be. 664. § (1) bekezdés zárófordulata szerint rendelkezett.

IV.

- [34] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdésére figyelemmel a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [35] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2019. október 17.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartkó Levente s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő
BÉ